

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.1.094/2009/3.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. év március hó 4. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A közúti baleset okozásának vétsége miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntető ügyben a Legfőbb Ügyészség által a II. rendű terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pesti Központi Kerületi Bíróság 19.B.VI-VII.35.430/2005/19. számú ítéletét, és a Fővárosi Bíróság 22.Bf.7624/2008/3. számú végzését a II. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja.

A II. rendű terheltet az ellene közúti baleset okozásának vétsége (Btk. 187. § (1) bekezdés) miatt emelt vád alól felmenti.

Az alapeljárásban felmerült 69.919 (hatvankilencezer-kilencszáztizenkilenc) forint bünygyi költséget az állam viseli.

Elrendeli a II. rendű terhelt által bünygyi költség címén befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt a II. rendű terhelt részére történő visszatérítését.

A felülvizsgálat során felmerült 3.750 (háromezer-hétszázötven) forint bünygyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2008. február 22. napján kihirdetett 19.B.VI-VII.35.430/2005/19. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki közúti baleset gondatlan

okozásának vétségében (Btk. 187. § (1) bekezdés). Ezért őt 1 évre próbára bocsátotta, és kötelezte a felmerült bűnügyi költségnek az I. rendű terhelttel egyetemlegesen történő megfizetésére.

(A bíróság döntött a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségéről is.)

Az ítéleti tényállás szerint a II. rendű terhelt gépkocsijával a késő esti órákban az alsó rakparton haladt a - a megengedett 50 km/óra sebesség helyett - kb. 82-89 km/óra sebességgel.

Az I. rendű terhelt ebben az időben járművével lehajtónál a rakpartra kívánt lehaladni. Ezért egy előtte forgalmi okból álló gépkocsit kikerült, az "Állj! Elsőbbségadás kötelező!" táblát figyelmen kívül hagyta, és -, mivel a sebességtúllépéssel közeledő másik gépkocsit nem, vagy csak későn észlelte - megállás nélkül, kb. 33-37 km/óra sebességgel ráhajtott a védett útvonalra. A két gépkocsi összeütközött.

Az ütközés következtében az I. rendű terhelt személygépkocsija megpördült, és korábbi haladási irányához képest ellentétes irányban, a sáv jobb szélén levő védőkorlátnak ütközve állt meg. A II. rendű terhelt járműve az ütközés után a bal oldali védőkorlátnak ütközött.

A baleset következtében az I. rendű terhelt gépjárművének utasa, a sértett.1 a csontos szemkeret törésében megnyilvánuló, 8 napon túl gyógyuló súlyos sérülést szenvedett. A II. rendű terhelt által vezetett gépkocsiban utazó további egy személy és mindkét terhelt megsérült, sérülésük 8 napon belül gyógyult.

A II. rendű terhelt lassító fékezéssel 40-43 km/óra, vészfékezéssel 54-58 km/óra sebességről tudta volna elkerülni az ütközést.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a két gépkocsi összeütközésének oka az volt, hogy az I. rendű terhelt megszegte a KRESZ 18. § (1) bekezdés k) pontjában, a 28. § (2) bekezdés b) pontjában írt közlekedési szabályokat. a II. rendű terhelt terhére a KRESZ 26. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt közlekedési szabály megszegését róta, mert úgy ítélte meg, hogy az abszolút sebességtúllépésben megnyilvánuló közlekedési szabályszegés közvetlen okozati összefüggésben állt a sértett 8 napon túl gyógyuló sérüléssel járó balesetének bekövetkezésével. Kifejtette, hogy az éjszakai időpont, a borult idő miatti korlátozott látási viszonyok miatt a fokozottabb figyelem és az óvatosság várható el a járművezetőktől, miként az is, hogy a szabályos sebesség betartása mellett - amennyiben szükséges - vészfékezést alkalmazzon.

A másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2009. január 7. napján jogerős 22.Bf.7624/2008/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság

ítéletét helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával, azt azonban további érvekkel egészítette ki. A vészfékezés közlekedésjogi kötelezettségét érintő - a Legfelsőbb Bíróság joggyakorlatától eltérő - álláspontja mellett érvelt. Hangsúlyozta, hogy a II. rendű terhelt a jelentős sebességtúllépéssel önmagát hozta abba a helyzetbe, hogy a más által kialakított veszélyhelyzetet nem tudta elhárítani. Az általa alkalmazott sebesség mellett a vészfékezés sem vezethetett eredményre. Kifejtette, hogy a vészfékezés fokozott veszélyességét hangsúlyozó álláspont olyan elméleti fikció, melyet a baleseti helyzetek tapasztalatai nem támasztanak alá. Álláspontja szerint a vészfékezés nem tiltott, ezért elmulasztása felróható, jogi számonkérésének akadálya nincs. Okfejtéséből kitűnően a vészfékezés a jármű lényeges sebességcsökkenése révén csökkenti a járművek ütközésének lehetőségét, ennek bekövetkezése esetén az ütközés erejét. Ez a baleset következményére (a sérülés, anyagi kár nagysága, stb.) is kihathat.

A másodfokú bíróságnak a vészfékezés elmulasztásával kapcsolatos büntetőjogi elemzése a II.r. terhelt bűnösségének megállapítása szempontjából bírt jelentőséggel.

II. A jogerős ügydöntő határozat ellen a II. rendű terhelt javára a Legfőbb Ügyészség BF.3072/2009. számon terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt. Rámutatott arra, hogy a II. rendű terhelt - az elsőbbségi jogát megsértő I. rendű terhelt által vezetett járművel történő - ütközést a tényleges haladási sebességéhez képest nem, ám a megengedett 50 km/óra sebességgel történő haladás esetén is kizárólag azonnali vészfékezéssel kerülhetett volna el. A KRESZ rendelkezései azonban nem kívánják meg az elsőbbségi helyzetben közlekedő járművezetőtől, hogy az útkereszteződések előtt vészfékezésre készüljön fel, illetve a szabálytalanul behaladó járművel történő ütközés elkerülése érdekében vészfékezést alkalmazzon. a II. rendű terhelt lassító fékezéssel a megengedett sebességgel történő haladása esetén sem kerülhetett volna el az ütközést, így tényleges sebességtúllépése a bekövetkezett balesettel nem áll büntetőjogilag értékelhető okozati összefüggésben.

A Legfőbb Ügyészség a megtámadott határozatok megváltoztatását, a II. rendű terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését, valamint a bűnügyi költség viselésével kapcsolatos rendelkezés megváltoztatását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség nyilvános ülésen jelen volt képviselője az írásbeli indítvánnyal egyezően szólalt fel.

A védő a felülvizsgálati indítvány jogi indokait osztotta, és maga is kérte a II. rendű terhelt felmentését.

III. A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványát és annak okfejtését a Legfelsőbb Bíróság alaposnak találta.

A II. rendű terhelt bűnösségének megállapítására anyagi jogsértéssel került sor.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó ítéleti tényállás szerint az I. rendű terhelt több, igen súlyos közlekedési szabályszegést követett el. Az "Állj! Elsőbbségadás kötelező" jelzőtáblát figyelmen kívül hagyva, az előtte forgalmi okból várakozó gépkocsi mellett megállás nélkül elhaladva, a forgalom előtt elzárt, felfestett területen áthajtva, 33-37 km/óra sebességgel hajtott ki a védett útvonalra, ahol a II. rendű terhelt a megengedett sebességet túllépve, 82-89 km/óra sebességgel közlekedett.

A KRESZ elsőbbség fogalmát értelmező rendelkezésén és a bíróságokra kötelező 6/1998. BJE határozat előírásain alapuló következetes ítélkezési gyakorlat szerint az elsőbbségadásra kötelezett az elsőbbségre jogosult részére, annak haladási sebességétől, ily módon esetleges sebességtúllépésétől függetlenül is köteles a továbbhaladás jogát biztosítani. Az elsőbbségre jogosult jármű vezetője ugyancsak felelősséggel tartozhat a balesetért, kivéve, ha a baleset a jármű megengedett sebessége mellett is bekövetkezett volna.

Az irányadó tényállás szerint a jelentős sebességtúllépéssel haladó a II. rendű terhelt a balesetet lassító fékezéssel csupán a megengedett sebességnél alacsonyabb sebességgel történő haladása esetén háríthatta volna el. A megengedett sebesség maximumával történő haladása esetén az ütközést csak vészfékezéssel kerülhette volna el.

A büntetőbírói gyakorlat azonban a vészfékezés közlekedésjogi megítélésében a Fővárosi Bíróság okfejtésével ellentétes. A forgalom résztvevőinek balesetelhárítási kötelezettsége csak a lassító fékezés kötelezettségét foglalja magában.

A közlekedési baleset elhárításának általános kötelezettsége (KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontja) csak jogilag elvárható magatartást jelenthet. A közlekedésjogi szabályozásban a vészfékezés - veszélyeztető jellegével magyarázhatóan - jogi kötelezettségként nem jöhet szóba, jogi előírásban nem szerepel, közlekedésjogi kötelezettségként ezért nem is kérhető számon. Ennek oka, hogy a jármű vezetője olyan intenzitású, hirtelen fékezésre (vészfékezésre), amely pontosan fel nem mérhető következményeire

figyelemmel akár órá, akár a forgalom más résztvevője számára önmagában is veszélyt jelenthet, - nem köteles. A másodfokú bíróság érvelése során figyelmen kívül hagyta, hogy a jármű sebességének hirtelen megváltozása korántsem veszélytelen, a váratlan, nagyerejű fékezéssel a gépkocsi nem csak a mögöttes járművekre, hanem a - ki nem zárható megcsúszás, megpördülés, sávelhagyás miatt - a szomszédos, de a szembejövő forgalomi sávban közlekedőkre is váratlan (további ütközéssel járó) veszélyhelyzetet eredményezhet.

Éppen ezért - közlekedésjogi kötelezettség hiányában - a vészfékezés elmaradása - a Fővárosi Bíróság téves okfejtésével ellentétben - büntetőjogi felelősség megállapításának alapjául nem szolgálhat.

A II. rendű terhelttől elvárható fékezés (és az ütközés elkerülésének) lehetőségeit tehát a megengedett 50 km/óra sebesség betartására vonatkoztatva kell vizsgálni ahhoz, hogy büntetőjogi felelősségének megállapítása (gondatlansága) tényleges közlekedési szabályszegésével (sebesség túllépésével) összefüggésben értékelhető legyen.

Ezt vizsgálva a Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy az elsőbbséget élvező II. r. terhelt a megengedett sebességhatáron belül haladva, lassító fékezéssel nem tudta volna elkerülni a balesetet. Ebből következően a balesetben közreható és büntetőjogilag felróható szabályszegése nem volt.

Okozati összefüggés hiányában a II. rendű terhelt bűnösségének megállapítására a közúti baleset okozásának vétségében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott ítéletet a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján megváltoztatta, és maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. A II. rendű terheltet az ellene közúti baleset okozásának vétsége miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjának I. fordulatára figyelemmel, a Be. 331. § (1) bekezdése alapján - bűncselekmény hiányában - felmentette.

Az alapeljárásban felmerült, és a II. rendű terheltet terhelő bűnügyi költség viseléséről a Be. 339. § (1) bekezdésének megfelelően rendelkezett.

A Be. 585. § (1) bekezdés alapján elrendelte a bűnügyi költség címén befizetett összegnek a II. rendű terhelt részére törvényes kamatával együtt történő visszatérítését.

A Legfelsőbb Bíróság ítélete ellen kizárt a fellebbezés a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálat a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján.

Budapest, 2010. március 4.

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Molnár Gábor s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
Kné